

Mijn stad onze Planeet!

ALLE BEETJES HELPEN, WANT WE ZIJN
MET EEN MILJOEN BRUSSELAARS

Maandblad - December 2008 - nr. 41

België - Belgique

P.P. - P.B.

B - 010

P202224

⌚ Luchtvervuiling > p3

Opgelet: vervuiling piekt in de winter

⌚ Vogels > p6

Moeten we ze eten geven in de winter?

⌚ Kerstbomen > p7

Welke kiezen?

⌚ Ecologisch doe-het-zelven > p4 en 5

Handige tips voor doe-het-zelvers

LEEFMILIEU
BRUSSEL

- BIM -

Een zonnige kerstmarkt

Het gebruik van fotovoltaïsche zonnepanelen op een feestelijke en pedagogische manier illustreren? Dat is precies wat het 'Zonnefeest' dit jaar wil doen op de kerstmarkt van Brussel (20 en 21 december). Deze leuke, zeshoekige constructie telt op haar dak zes fotovoltaïsche panelen van 1 meter op 50 cm. Het gebouw lijkt op een

kermiskraam en nodigt bezoekers uit te komen spelen met een ballenspel dat volledig op zonne-energie werkt. Verder is er ook een meeslepende show voor jong... en oud! Niet te missen dus!

Info: www.leefmilieubrussel.be,
02 775 75 75.

Ons "Zonnefeest": te gast op Winterpret op 20 en 21 december.

Op de bres voor wasbare luiers

Van zijn geboorte tot de leeftijd van 2,5 jaar zal een kleine Brusselaar bijna 5.500 luiers hebben gebruikt. Die vuile luiers zorgen samen niet alleen voor meer dan een ton afval per kind, ze belasten ook tijdens hun fabricage zwaar het milieu (papier, plastic, energie...). Nochtans bestaan er praktische alternatieven om die vervuiling te vermijden: wasbare en herbruikbare katoenen luiers. Om het gebruik van die luiers te stimuleren, plant Leefmilieu Brussel de uitbouw van een netwerk van ouders die hun ervaringen kunnen delen en sceptische ouders geruuststellen. In het voorjaar van 2009 zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest informatieavonden over dit onderwerp organiseren. Wilt ook u uw ervaring kwijt of deel uitmaken van dit netwerk?

Schrijf u dan in als vrijwilliger bij **Jean-Marie Savino, 0496 29 95 93** of jmsavino@skynet.be.

Vertel over uw ervaringen met wasbare luiers: word een contactouder.

20% in de vuilnisbak

Onze vuilnisbakken bevatten op gewone dagen bijna 12 % nog bruikbare voedingsmiddelen.

Maar tijdens de eindejaarsfeesten kan dat gemakkelijk oplopen tot 20 %. Door enkele kleine maar slimme gewoontes aan te nemen, kunnen we die voedselverspilling heel gemakkelijk beperken. Als we bijvoorbeeld beslissen een menu met verschillende gangen samen te stellen, verminderen we best de hoeveelheid van elk gerecht (in vergelijking met wat het recept voorschrijft). Zo vermijden we resten die we niet altijd kunnen invriezen. Koop in de winkel geen overdreven verpakte producten, maar wel flessen met statiegeld. Meer moet dat niet zijn!

Info: www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Mijn voeding > Stop verspilling

Mijn stad onze planeet

Maandelijkse publicatie (verschijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus) - Leefmilieu Brussel - Gulledele 100 - 1200 Brussel Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieubrussel.be - www.leefmilieubrussel.be V.U. : J.-P. Hannequart en E. Schamp. **HERLEZINGCOMITÉ:** Xavier Van Roy, Mathieu Molitor, Louis Grippa, Rik De Laet. **REDACTIE:** Saâd Kettani (www.karakter.be) **FOTO:** K.ractère; Leefmilieu Brussel p2 (boven). **PRODUCTIE:** www.4sales.be © **IBGE-BIM** - Gedrukt met plantaardige inkt op gerecycleerd papier.

Vervuilingsspieken in de winter

Het Gewest vat **DE KOE** bij de **HOORNS!**

In de winter kent Brussel regelmatig vervuilingsspieken die zwaar kunnen wegen op onze gezondheid en het milieu. Er zullen maatregelen worden getroffen om hun impact te beperken. In het geval van een piek zult u deze vlaggen zien opduiken in de pers en op het Internet.

EEN PIEK, DIE PAK IK AAN

Winterpieken worden veroorzaakt door de opeenhoping van uitlaatgassen, en van de gassen afkomstig van industriële activiteiten en de verwarming. De uitstoot van al die gassen veroorzaakt in de winter meer problemen

omdat bepaalde weersomstandigheden ervoor zorgen dat de gassen worden "ingesloten" en niet naar hogere luchtlagen kunnen ontsnappen: koud weer, windstil en vooral thermische inversie (d.i. wanneer de lagere luchtlagen kouder zijn dan de bovenste).

Om de nefaste gevolgen van die pieken in te dijken, bereidt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maatregelen* voor die zullen moeten toelaten dat het beter te ademen tijdens grote vervuilingsspieken in de winter.

Afhankelijk van de concentratie van verontreinigende stoffen in de lucht worden die maatregelen ondergebracht in drie categorieën:

Drempel 1

Wanneer de eerste drempel wordt overschreden (gemiddeld 2 tot 3 keer per jaar), moeten we onze zware voet intomen en onze snelheid beperken tot 90 km/u op de Ring en 50 km/u op de andere wegen.

Drempel 2

Wanneer drempel 2 wordt overschreden (gemiddeld om de 2 tot 3 jaar), worden de beperkingen van de eerste drempel aangevuld met andere maatregelen. Er wordt een systeem voor alternerend rijden ingevoerd: auto's met even nummerplaten rijden op even dagen (en omgekeerd voor de oneven dagen) en vrachtwagens mogen slechts tijdens bepaalde uren rijden. De beperkingen gelden niet voor taxi's, milieuvriendelijke wagens en prioritaire voertuigen. Het netwerk van de MIVB wordt op zo'n momenten uitgebreid en is gratis.

Drempel 3

In dit (erg onwaarschijnlijke) geval mogen er geen voertuigen rijden, met uitzondering van taxi's, het openbaar vervoer en prioritaire of milieuvriendelijke wagens.

Informatie via radio en internet

De toepassing van noodmaatregelen wordt vooraf aangekondigd via verschillende kanalen (IRCEL**, MIVB, advertenties in de pers,...). Binnenkort wordt er ook een website gelanceerd: www.pollutiepiek.be. Bezoekers vinden er realtime-informatie over de luchttoestand en de van kracht zijnde maatregelen, en kunnen via een sms of e-mail op de hoogte worden gebracht van nieuwe vervuilingsspieken.

* De regering bereidt momenteel een besluit over deze maatregelen voor. In dit stadium kan het nog gewijzigd worden.

** Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu > www.irceline.be

Voor meer informatie over de luchtkwaliteit in het Brussels Gewest: www.leefmilieubrus-sel.be > Particulieren > Lucht en klimaat
Voor meer informatie over schone wagens: <https://portal.health.fgov.be> of www.ecoscore.be

Wat zijn de gevolgen voor onze gezondheid?

Over het algemeen veroorzaken verontreinigende stoffen een toename van de aandoeningen aan de luchtwegen, irritatie van ogen en neuswanden, een verminderd ademhalingsvermogen, hoestbuien, bronchitis en infecties. Fijn stof (met een diameter van minder dan 10 of zelfs 2,5 micron of duizendsten van een millimeter) wordt beschouwd als bijzonder schadelijk voor het ademhalingsstelsel. Stikstofdioxide versterkt dan weer de symptomen van astma en de gevoeligheid aan allergene stoffen en infecties. Kinderen, bejaarden en mensen met cardiovasculaire of luchtwegaandoeningen zijn gevoeliger dan anderen voor die verontreiniging. Ze moeten dan ook vermijden buiten aan sport te doen wanneer de vervuiling groot is. Wanneer we een inspanning leveren, ademen we immers de verontreinigde stoffen dieper en in grotere hoeveelheden in.

tomen van astma en de gevoeligheid aan allergene stoffen en infecties. Kinderen, bejaarden en mensen met cardiovasculaire of luchtwegaandoeningen zijn gevoeliger dan anderen voor die verontreiniging. Ze moeten dan ook vermijden buiten aan sport te doen wanneer de vervuiling groot is. Wanneer we een inspanning leveren, ademen we immers de verontreinigde stoffen dieper en in grotere hoeveelheden in.

Wat hangt er in de lucht?

Hoe weet u hoe het vandaag met de luchtkwaliteit is gesteld? Niets zo eenvoudig: u raadpleegt gewoon de 'pollumeter' op de startpagina van www.leefmilieubrus-sel.be. Leefmilieu Brussel beschikt over een netwerk van meetstations die de concentratie van de verschillende verontreinigende stoffen in de lucht voortdurend optekenen. De weergegeven globale index verzamelt de gegevens van alle stations.

MILIEUVRIENDELIJK DOE-HET-ZELVEN: gez

voor ons én de PLANEET!

Steekt u graag de handen uit de mouwen tijdens regenachtige weekends? Hou dan uw verfborstels, hamers en schroevendraaiers klaar... Maar vergeet niet dat sommige producten en materialen die u in de winkel vindt schadelijk kunnen zijn voor onze gezondheid en het milieu. De oplossing? Ecologisch gaan klussen!

Verf

De meeste synthetische olieverven (alkyden) bevatten synthetische harsen, biociden, additieven en chemische solventen (VOS*) die schadelijk zijn voor de gezondheid. Hoewel verf op waterbasis (acryl en vinyl) minder giftig is (het voornaamste oplosmiddel is water), bevat ook die verf andere solventen, metaalpigmenten en schadelijke additieven.

Wie dus beslist de muren van zijn woning een nieuw likje verf te geven, kiest bijgevolg best voor natuurlijke verf met:

- natuurlijke bindmiddelen (natuurlijke harsen en plantaardige oliën),
- natuurlijke solventen (terpentijn uit pijnbomen, een emulsie van water en olie,...),
- natuurlijke pigmenten (aarde, metaaloxi-

den, planten),

- additieven met emulgerende en conserverende eigenschappen (sojalecithine, schimmeldodende planten,...).

Kalkverf (uit water, kalk, niet-giftige natuurlijke pigmenten en toeslagstoffen) is in enkele maanden tijd bijzonder trendy geworden. Deze natuurlijke en doorlatende verf helpt de doorgang van vocht naar buiten toe te regelen (gebruik in de badkamer, keuken,...).

* VOS, vluchtige organische stoffen

Lijm

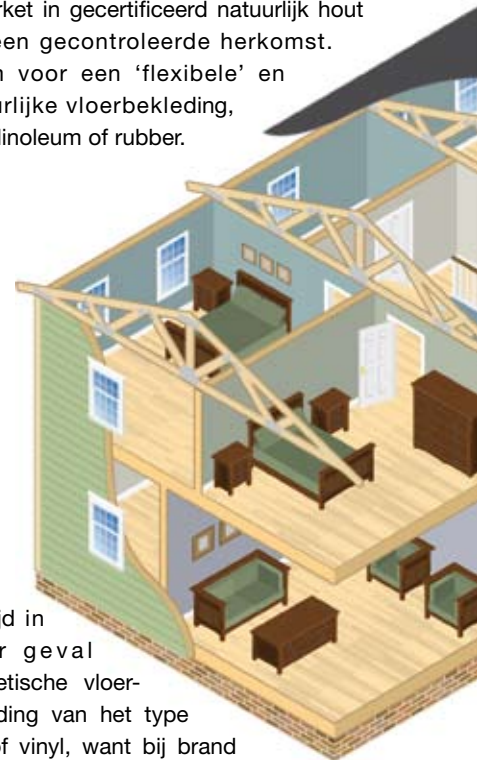
Afhankelijk van zijn samenstelling kan lijm schadelijk zijn. Synthetische lijm op basis van formol, die u meestal in de rekken van de doe-het-zelfzaak vindt, geven immers kankerverwekkende formaldehyde vrij. Om u daartegen te beschermen, gebruikt u dus best zo weinig mogelijk materialen waarvoor u lijm nodig hebt (behang, kamerbreed tapijt, vinyl, laminaatvloer,...). Als het echt niet zonder kan, doe dan liefst beroep op lijm op basis van zetmeel, oplosbaar in water (vooral voor het aanbrengen van muurbekleding), of lijm met een waterige dispersie in plaats van lijm met solventen. De fabricage van die lijm vereist

immers minder energie én hij is onschadelijk voor de gezondheid.

Vloeren en muren

Kies in de eerste plaats voor houten vloer of parket in gecertificeerd natuurlijk hout van een gecontroleerde herkomst. Neem voor een 'flexibele' en natuurlijke vloerbekleding, kurk, linoleum of rubber.

Vermijd in ieder geval synthetische vloerbekleding van het type pvc of vinyl, want bij brand komen er bijzonder schadelijke stoffen vrij. Hoe sterker een vloer, hoe

“Mijn zoon KLAAGT NIET LANGER over verkoudheden!”

Bruno Mancini is in zijn vrije tijd doe-het-zelver. Onlangs heeft hij zijn appartement op milieuvriendelijke wijze gerenoveerd door, voor zijn gezondheid en die van zijn gezin, te opteren voor natuurlijke producten en materialen.

“Kort nadat we naar ons nieuwe appartement verhuisden, voelde ik de noodzaak om bepaalde kamers op te frissen. Mijn zoon was immers zenuwachtig geworden, hij voelde zich slecht in zijn vel en had de ene verkoudheid na de andere. Uit een gesprek daarover met onze huisarts, leerde ik dat materialen zoals lijm, verf

of synthetische vloerbedekking schadelijk kunnen zijn voor onze gezondheid. Na het inwinnen van de nodige inlichtingen, verving ik het kamerbreed tapijt van de slaapkamers door een vloer in natuurkurk. Ook haalde ik het behangpapier van de muren om deze nadien te beschrijven met een natuurlijke verf op basis van water, kalk en natuurlijke pigmenten. Ondertussen gaat het prima met ons. En mijn zoon... die klaagt niet langer over verkoudheden!”

Bruno Mancini - Etterbeek

ond

'duurzamer' en hoe meer hij de natuurlijke rijkdommen beschermt. Zijn duurzaamheid is afhankelijk van het gekozen materiaal, maar ook van zijn onderhoudsgemak en de mogelijkheid om zijn oppervlak te vernieuwen.

Voor de muren bieden nieuwe, natuurlijke oplossingen - zoals plamuur van ruwe aarde, van kalk/hennep of klei, maar ook onbehandeld hout - enorme voordelen op het vlak van akoestisch en thermisch comfort, gezondheid en milieu.

Isolatie

Een geïnformeerde doe-het-zelver kan zelf een goede en milieuvriendelijke isolatie plaatsen door gebruik te maken van panelen van hennepwol, cellulosevlokken, panelen van houtvezel zonder formaldehyde, platen van geëxpandeerde kurk of met cellulose versterkte gipsplaten.

Maak de binnenkant van de woning volledig winddicht. Zorg voor een zo continue mogelijke isolatie om thermische bruggen en condensatie te vermijden maar let er steeds op de woning goed te ventileren.

Info: www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Mijn woning > Opknappen, renoveren en bouwen zonder verontreiniging

De brochure 'Renoveren en bouwen, 100 tips om het leefmilieu te sparen en minder energie te verspillen', te bestellen via **02 775 75 75** of info@leefmilieubrussel.be.

ONDERHOUD: het voordeel van geconcentreerde allesreinigers

Wie doe-het-zelven zegt, denkt ook meteen aan het onderhoud van de woning. Om de woning schoon te houden zonder dat dit ons leven "vergiftigt", volstaat een geconcentreerde allesreiniger* ruimschoots (een heel arsenaal aan producten is onnodig). Het best kiest u voor een milieuvriendelijke allesreiniger met plantaardige oppervlakteactieve stoffen en zonder ontsmettingsmiddelen, of voor gemakkelijke en doeltreffende oplossingen op basis van producten die u toch altijd in huis hebt. Lees de brochure van Leefmilieu Brussel 'Dag in, dag uit, voor in huis.

100 tips om comfortabeler te leven in een gezond leefmilieu' op www.leefmilieubrussel.be > **Mijn woning > Woon in een gezond huis > Vermijd binnenluchtverontreiniging.**

*Een geconcentreerd product is goedkoper in gebruik, veroorzaakt minder afval en vervuult het water minder. En met een recycleerbare verpakking geeft het de natuur bovendien nog een extra duwtje in de rug!

WIST U DAT ?

Betrouwbare labels kunnen ons helpen de meest milieuvriendelijke producten uit te kiezen.

www.ecolabel.be

www.marque-nf.com

www.natureplus.org

Een groene ambulance voor de Brusselaars

De in 2000 opgerichte Regionale Cel voor Interventie bij Binnenhuisvervuiling (RCIB) speurt in woningen de verontreinigingsbronnen op die de oorzaak kunnen zijn van gezondheidsproblemen.

Wanneer een arts denkt dat een gezondheidsprobleem te maken zou kunnen hebben met de aanwezigheid van een verontreinigende stof in de woning van zijn patiënt, kan hij een beroep doen op de 'groene ambulance' van de RCIB. Er komt dan een team van specialisten ter plaatse die stalen neemt en de bewoners over hun leefgewoontes ondervraagt. Na analyse, worden de resultaten aan de arts meegedeeld en krijgen de bewoners specifieke raadgevingen. Na 1 jaar wordt opnieuw contact opgenomen met de arts en zijn patiënt om de gezondheidstoestand van die laatste te beoordelen.

Info: www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Gezondheid > Wat is de groene ambulance van Leefmilieu Brussel?

Moeten we de **VOGELS** in de winter **VOEDEREN**?

Vogels het hele jaar door voederen is niet nodig. Maar in de winter, wanneer voedsel schaars is, kunnen onze gevederde vrienden wel wat hulp gebruiken.

8 TIPS voor de beste behandeling.

1 Vogels voedt u best (met een zadenmix) 's avonds, zodat ze gewapend zijn tegen de strenge nacht, en 's morgens, zodat ze reserves kunnen aanleggen.

2 Zet het voedsel altijd op dezelfde plaats, zodat de vogels geen onnodige energie verspillen door op zoek te moeten gaan naar voedsel.

3 Leg de voedsel op diverse hoogtes (om geen enkele soort over het hoofd te zien): in de hoogte, in een stabiel voederhuisje of in opgehangen netjes.

4 Ranzig vet, beschimmeld zaad en nat broodkruim kunnen ernstige en zelfs noodlottige verteringsproblemen veroorzaken. Maak het voederhuisje regelmatig schoon om besmettingen en epidemieën te voorkomen.

5 Onderbreek de voeding niet tijdens periodes van strenge koude. Vogels die het gewoon zijn in uw voederhuisje te eten, beschikken over onvoldoende reserves om een andere voedselbron te gaan zoeken.

6 In de winter hebben vogels ook water nodig. Gebruik een ondiep bakje (3 tot 4 cm) en leg daar een roostertje op (met een gemiddelde maas). Zo vermijdt u dat ze zich bij vorst gaan baden en hierdoor bevroren.

7 Om te vermijden dat katten het voederhuisje als een provisiekast gaan beschouwen, hangt u het best aan een tak of zet u het op een paal.

8 Geef de vogels geen voeding meer na 1 maart.

Zondag 18 januari van 10 tot 15 uur
Gratis opleiding over het voederen van vogels, met animaties, het bouwen van voederbakken, conferenties... Plaats: Tuin Jean Massart, Waversestw 1850, 1160 Brussel. Info: 02 245 55 00.

Georges-Henripark Een nieuwe speeltuin 'op maat'

"Mijn vriendjes en ik hebben deze schommels getekend... En heb ik de tekening aan de meneer van het park gegeven." Met haar ondeugende blik vertelt Deborah ons hoe ze de inrichting van haar speeltuin beleefde. *"Onze speeltuin is wondermooi nu. Vol kleuren, net zoals we dat wilden! We kwamen vaak naar de werken kijken."*

Op initiatief van Brussels minister voor Leefmilieu, Evelyne Huytebroeck, besloot Leefmilieu Brussel de speeltuin van het Georges-Henripark helemaal te vernieuwen. Na vijftien jaar trouwe dienst kon de oude immers een verjongingskuur gebruiken, zeker nu de veiligheidsnormen voor speeltuigen veel strenger zijn geworden. Bij het uitwerken van hun plannen deden Leefmilieu Brussel en zijn studie bureau ook be-

roep op de grootste belanghebbende partij: de kinderen. Tijdens workshops mochten zij hun kijk op de dingen geven (glijbanen, schommels, klimbruggen, doolhof, ...), waarbij zij duidelijk

lieten verstaan dat ze bijzonder gehecht waren aan de zandbak en de reus Gulliver, het symbool van de speeltuin. Het resultaat is sinds de opening op 22 oktober goed te merken!

Info: 02 775 75 75

Het Georges-Henripark is 7 dagen op 7 geopend volgens dit schema:

- van 1 mei tot 31 augustus, van 8 tot 21 u;
 - van 1 tot 30 september, van 8 tot 20 u;
 - van 1 oktober tot 30 april, van 8 tot 18 u
- Er is elke dag toezicht door Leefmilieu Brussel. Een conciërge is ook aanwezig. Metro: 1B (halte Gribaumont of Tomberg), bus 27, 28 en 80 (Meudon).

Kies de juiste KERSTBOOM!

In België versiert een kwart van de gezinnen zijn huis tijdens de feestperiode met een kerstboom. Dat wil dus zeggen dat een miljoen bomen in enkele dagen of weken tijd van het bos naar de woonkamer verhuizen. Epicea of Nordmann, inheems of ingevoerd, met een kluit of afgesneden, natuurlijk of van kunststof... Een mooie kerstboom uitkiezen zonder het milieu te schaden? Geen eenvoudige klus!

Oh dennenboom, oh dennenboom, wat zijn je takken wonderschoon ... Hoewel het liedje nog steeds populair is, heeft de dennenboom toch wat van zijn magische glans verloren. Want hoewel hij nog steeds behoort tot de mooie en nobele familie van naaldbomen, is onze moderne kerstboom het eindproduct geworden van een intensieve teelt op landbouwvelden. Deze in België geplante dennen (jaarlijks 2,8 tot 3,5 miljoen Epicea's en Nordmanns, waarvan 80% bestemd voor de export) krijgen namelijk dezelfde behandeling als pakweg maïs of biet: ze worden vaak behandeld met onkruidverdelgers en hun bodem wordt verrijkt met meststoffen. Het gevolg: hun productie is vaak allesbehalve ecologisch en heeft geen uitstaans meer met de rijke ecosystemen van het bos.

Welke boom kiezen?

Als u voor een natuurlijke kerstboom kiest, informeert u best naar zijn herkomst (15% van de in België verkochte dennen komt uit andere Europese landen) en opteer dan voor een inheemse den die wordt verkocht onder het label 'echt'. De ingevoerde dennen worden immers al vanaf oktober omgehakt en bestreken met een fixeermiddel (om de naalduitval te remmen). Ze worden vervolgens bewaard in koude kamers tot

Epicea versus Nordmann

Omdat de Epicea beter is aangepast aan onze bodem groeit hij sneller en heeft hij minder vetstoffen en herbiciden nodig.

ze naar de winkel kunnen. Hun behandeling, vervoer via vrachtwagens en verpakking produceren dan ook een niet te verwaarlozen hoeveelheid CO₂. En eens ze bij u in de woonkamer staan, blijven ze minder lang goed en verliezen ze hun naalden vrij snel. Met andere woorden: een flinke verspilling over de hele lijn!

In een kluit of afgesneden

Hoe weet u of uw den nog steeds 'vers' is? Enkele tekenen liegen er niet om: het snijvlak moet vochtig en harsachtig zijn en hij mag zijn naalden niet verliezen, zelfs wanneer u de boom lichtjes schudt. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, blijven dennen met een kluit niet langer goed dan omgehakte exemplaren. Ze opnieuw planten blijkt bovendien een zinloze missie, want de overgang van warm/droog naar koud/vochtig is hen vaak fataal.

Twee klontjes, alstublieft!

Om uw den tijdens de feestdagen zo kwiek mogelijk te houden, snijdt u 2 cm van zijn voet. Zet hem in een emmer van tien liter die u aanvult met schone keitjes. Vul de emmer daarna met lichtjes gesuikerd water (twee klontjes). Hou hem uit de buurt van warmtebronnen en besproei hem regelmatig met een waterverstuiver.

Milieuvriendelijke decoratie

Bedank dit jaar liever voor spuitbussen met kunstsneeuw of goud- of zilverkleurige verf. Die producten bevatten giftige bestanddelen en brengen chemisch afval voort. Maak sneeuw van watten of bloem, slingers van gerecycleerd papier en figuurtjes uit hout of brooddeeg. Aan leuke ideeën geen gebrek!

Kunst of natuur?

Het maakt eigenlijk niet uit wat u kiest: zowel de natuurlijke boom als die uit kunststof laten hun voetafdruk achter op het milieu. Het debat blijft aanslepen en de knoop werd nog steeds niet doorgemaakt.

'DUURZAME' dennen bij Nos PILIFS

Naar 'eindejaarlijkse' gewoonte verkoopt de Brusselse boerderij Nos Pilifs dennen in alle afmetingen en van verschillende variëteiten (Epicea en Nordmann). Deze dennen van 1^e categorie worden uitgekozen op een plantage in Neufchâteau (Ardennen). Ze deden zich te goed aan biologische meststoffen, weinig sproei-beurten

en een bodembedekking van groene meststoffen... Kortom, ze werden duurzaam en ecologisch beheerd! De dennen worden amper een week voor hun aankomst op de boerderij klaargemaakt, vanaf 1 december. De voorraad wordt nadien verschillende keren aangevuld met verse kerstbomen.

Info: www.fermenospilifs.be, 02 262 11 06

Maak zelf een VOEDERNETJE voor de vogels

In het putje van de winter, wanneer het vriest dat het kraakt, zijn de vogels in onze tuinen vaak wanhopig op zoek naar voedsel. In de winkel vind je natuurlijk kant-en-klare bollen van zaad en vet... maar je kunt ze ook heel gemakkelijk zelf maken. **Hoe? Heel eenvoudig. Al wat je nodig hebt zijn zaden voor 'wilde vogels' (in de winkel bij de dierenproducten), reuzel (vet) en enkele lege voedernetjes die je gaat 'recycleren'.**

- Smelt 250 g vet door het zachtjes te verwarmen in een kookpot. Voeg hierbij 300 g zaden toe en meng.
- Giet de bereiding in vormen (bv. een potje yoghurt) en druk goed aan.
- Laat minstens 12 uur afkoelen in de koelkast en haal ze vervolgens uit de vorm. Wikkel deze 'zaadtaartjes' dan in een netje.

Hang de netjes op (op veilige afstand van katten) in de buurt van een raam zodat je de vogels kunt observeren. Geef ze geen eten meer na 1 maart.

Water uit de kraan of uit de fles?

Ik weet dat kraantjeswater drinken beter is voor het milieu dan flessenwater. Maar is het ook gezond voor me? En hoe krijg je die lichte chloorsmaak weg?

De kwaliteit van het kraantjeswater dat Vivaqua aan Brussel levert is uitstekend! Het beantwoordt aan alle consumptienormen die werden vastgelegd in de Europese richtlijn 98/83/EG. Die norm verplicht de verdeler water te garanderen dat voldoet aan de normen voor drinkbaarheid tot in de kraan. Het Brusselse leidingwater wordt dan ook aan strenge controles onderworpen. Hoewel het vaak vergelijkbaar is met flessenwater is het 200 keer goedkoper en zorgt het voor geen (verpakkings)afval! En de smaak? Leidingwater bevat een microscopische dosis chloor om de bacteriologische kwaliteit te stabiliseren. Als die lichte smaak u stoort, kunt u een karaf met water enkele uren in de koelkast zetten. De vluchtige chloor zal vanzelf verdwijnen.

Info: www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Water > Is het leidingwater van goede kwaliteit?

Agenda

Herinnering: U hebt nog tijd tot 15 december om te deel te nemen aan de openbare onderzoeken en uw mening te geven over de ontwerpen van de regionale Geluids- en Afvalplannen.
Info: www.leefmilieubrussel.be/geluidsplan
www.leefmilieubrussel.be/afvalplan
02 775 75 75

11/12 – DEMONSTRATIE NOËL EN FLEURS

Ter gelegenheid van de kerstperiode organiseert de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe demonstratieavonden rond 'natuurlijke' decoratie. Wolubilis, P. Hymanslaan 251, 1200 Brussel, 20u. **Info:** Schepen van Leefmilieu van Sint-Lambrechts-Woluwe, 02 761 27 36

12/12 – INFORMATIEAVOND HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

Lezing rond fotovoltaïsche zonnepanelen: een gelegenheid om gerichte vragen te stellen aan een panel van deskundigen op het vlak van duurzame energie. Lezing in het Frans. De tweetalige animatoren zullen vertalen naar het Nederlands voor zij die dit wensen. Gemeentehuis, Charles Thielemanslaan 93, 1150 Brussel. Van 19.30 tot 21u. **Info:** agenda21@woluwe1150.irisnet.be - www.woluwe1150.irisnet.be - 02 773 06 18

14/12 – TENTOONSTELLING VOGELS IN DE STAD

Rondleiding op de tentoonstelling Vogels in de stad. De bedoeling is kinderen leren hoe ze de vogels in hun nabije omgeving kunnen herkennen en hoe ze hun tuin vogelvriendelijk kunnen maken om vogels te helpen de weg naar hun tuin te vinden.

CC Oudergem, Vorstlaan 183, 1160 Brussel, 16-18u. **Info:** Brussels Natuureducatie Centrum - www.natuurwetenschappen.be/educa/agenda - 02 627 44 10

21/12 – WANDELING HET ZONIËNWOOD

Wabo, het gemeenschapscentrum van Watermaal-Bosvoorde, organiseert een natuurwandeling in het Zoniënwoud. **Info:** www.wabo.be - 02 675 40 10

03/01/2009 – NATUURWANDELING POELBOS EN HET MOERAS VAN JETTE

Ontdekking van deze twee gewestelijke natuurreservaten, opgenomen als speciaal beschermde natuurgebieden in de Natura 2000-lijst: het Poelbos en het moeras van Jette. Laarzen of stevige schoenen meenemen. Honden niet toegelaten. (Tweetalige rondleiding). Afspraak: aan de ingang van het natuurreservaat Poelbos, Laarbeeklaan 112

in Jette (tegenover eindhalte bus 13,14 en 53, UZ Brussel). Van 14 tot 16u30. **Info:** Jean Rommes, jean.rommes@natagora.be, 02 245 55 00

10/01 – NATUURWANDELING NACHTWANDELING ZONIËNWOOD

Breng mee: stevige wandelschoenen, aangepaste kleding en eventueel een zaklamp (Franstalige animatie, Nederlandse vertaling mogelijk). Afspraak: hoek Buksboomstraat en Nisardstraat in Bosvoorde (parking ingang Zoniënwoud). 20-23u. **Info:** Christian Philippe - christian.philippe@guidenature.be - 02 675 66 13 of 0496 87 97 40

15/01 – INFORMATIEAVOND VERWARMING OP BASIS VAN HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

Hoe begin je eraan en welk verwarmingssysteem moet je kiezen? Hoeveel bedraagt de investering? Kan ik besparen zonder kosten te maken? Deze en vele andere vragen komen aan bod tijdens deze lezing. Plaats: herberg Jacques Brel, Zavelputstraat 30, 1000 Brussel, 19-21u30u. **Gratis. Inschrijvingen:** info@leefmilieubrussel.be of 02 775 75 75

Om dit tijdschrift elke maand gratis te ontvangen: 02 775 75 75, abonnement@leefmilieubrussel.be of www.leefmilieubrussel.be